

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Obevisat täckningsbidrag faller anbudsvinnare trots kommunalt avtalsbrott

Publicerad

31 MAR 2022

Sundsvalls kommun bröt mot upphandlingsavtalet men anbudsvinnaren nekas skadestånd i tingsrätten som starkt ifrågasätter bolagets beräkningar av täckningsbidraget. De beviskrav som ställs för att få bifall till ett civilrättsligt krav uppfylls inte.

Sundsvalls kommun genomförde under år 2015, med stöd av den äldre lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (ÄLOU), en offentlig upphandling av ramavtal avseende ventilationstjänster. Av förfrågningsunderlagets upphandlingsföreskrifter framgår att upphandlingen avsåg arbete med att bistå kommunen med i huvudsak planerat service/underhåll, akuta service-/felsöknings- och underhållsåtgärder, mindre ny-/om- och tillbyggnationer/montage samt övrigt felavhjälpande underhåll. I förekommande fall kunde även utförande av entreprenader enligt projekt inklusive samordning ingå.

Upphandlingen var uppdelad i tre olika områden, montage, service och kanalrengöring. Avtalstiden bestämdes till två år med en förlängningsklausul för beställaren om 1+1 år. Beräknad avtalsstart var den 1 november 2015 och kontraktet skulle tecknas genom ramavtal. Gällande tilldelning och rangordning angavs i förfrågningsunderlaget att timarvode skulle utgå med en överenskommen fast timkostnad. Ingen restids- eller resekostnadsersättning skulle utgå för arbeten. De anbud med lägst sammanlagda utvärderingspris skulle komma att rangordnas som nummer ett, anbudsgivare som offererat det näst lägsta priset som nummer två, och så vidare. Maximalt kunde fem leverantörer komma att rangordnas.

Den 11 september 2015 fattade kommunen ett tilldelningsbeslut med innebörden att anbudsgivaren Rinab Automation AB rankades som tvåa med anbudssumman 6 004 800 kronor. Den 29 september 2015 tecknade Kommunen och Rinab ramavtal för ventilationsarbeten. Den tvååriga avtalstiden löpte från och med den 1 november 2015 till och med den 31 oktober 2017. Om ramavtalet inte sades upp vid viss tidpunkt innan avtalstidens utgång, skulle avtalet förlängas med ytterligare ett år. Ramavtalet kom inte att förlängas.

Av ramavtalet framgår att beställningar skulle ske antingen genom avrop i form av tilldelning utifrån den på förhand bestämda rangordningen av de deltagande leverantörerna, eller i form av förnyad konkurrensutsättning.

Beställningar av akuta underhållsåtgärder, mindre ny-, om- och tillbyggnationer samt övrigt felavhjälpande underhåll och mer tidskritiska arbeten där fast pris inte var möjligt skulle ske via löpande räkning till avtalat timpris, och erbjudas den entreprenör som rangordnats först. Om detta bolag inte kunde åta sig uppdraget skulle Kommunen vända sig till nästa bolag i turordningen och så vidare.

På grund av avtalsparts frånträdande förändrades rangordningen av ramavtalet för ventilationsarbeten från och med den 1 januari 2017. Från detta datum skulle Kommunen såvitt avsåg arbeten som inte tilldelades genom förnyad konkurrensutsättning tillfråga Rinab i första hand.

Parterna tvistar nu om Kommunen har begått avtalsbrott och därför ska vara skadeståndsskyldiga mot Rinab. Rinab yrkar att kommunen till Rinab ska utge 892 448 kronor jämte ränta.

Tvisten avser arbeten under avtalstiden den 1 november 2015-31 oktober

2017. Sundsvalls tingsrätt hade att ta ställning till om kommunen genom sitt agerande har begått avtalsbrott i förhållande till Rinab och på detta sätt orsakat Rinab ekonomisk skada.

För att besvara frågan om avtalsbrott föreligger skulle det bedömas om fakturerat arbete alls omfattats av ramavtalet, och om fakturerat arbete rätteligen skulle ha tilldelats Rinab.

Tingsrätten bedömer att det finns osäkerhetsfaktorer och tveksamheter i såväl det skriftliga som det muntliga underlaget som Rinab har presenterat i denna fråga. Rinab har därför inte lyckats visa att samtliga fakturor som bolaget har åberopat motsvarar arbeten som faller inom ramen för avtalet.

Eftersom Rinab har bevisbördan för sitt påstående att samtliga fakturor avser arbeten som omfattas av ramavtalet, skulle tingsrätten kunna stanna vid bedömningen att Rinab inte kan anses ha visat mer än Kommunen vidgått. Enligt tingsrättens mening skulle det dock leda till en för lättvindig bedömning mot bakgrund av omständigheterna i målet, särskilt när Kommunen inte enligt tingsrättens mening har varit tillräckligt tydliga med hur dess egen bedömning av fakturaunderlaget gått till. Vid dessa förhållanden, och med de processramar som givits tingsrätten, har tingsrätten därför nogsamt fått granska samtliga fakturor i underlagen.

Tingsrätten godtar att ett 30-tal fakturor faller in inom ramen för avtalet. För dessa arbeten föreligger avtalsbrott antingen om kommunen inte följt avropsordningen eller inte tillämpat förnyad konkurrensutsättning på ett korrekt sätt enligt avtalet.

I de fall kommunen har frångått rangordningen under avtalsperioden 1 januari 2017-31 oktober 2017 och avropat uppdrag som faller inom ramavtalets föreligger avtalsbrott och kommunen är i princip skadeståndsskyldig i förhållande till avsnitt 1.8 i avtalet, "Beställningar vid löpande räkning".

Skadestånd med anledning av kontraktsbrott ska försätta den drabbade parten i samma ekonomiska situation som om avtalet fullföljts, det vill säga skadeståndet ska avse det positiva kontraktsintresset. Det är Rinab som har bevisbördan för att bolaget lidit ekonomisk skada.

Utgångspunkten är att Rinabs faktiska uteblivna intäkter och kostnadsförhållanden ska användas vid beräkningen. Rinab har dock, utifrån ett hypotetiskt resonemang där Rinab anlitas i stället för två andra aktörer, beräknat vinsten utifrån ett framräknat täckningsbidrag. Till grund för Rinabs beräkningar av

täckningsbidraget har Rinab lämnat in en rapport avseende täckningsbidrag gjord av en revisor och två utlåtanden från ytterligare en revisor. Den förstnämnda revisorn har inte hörts.

För att Rinab ska vinna framgång med sin talan behöver bolaget använda en vederhäftig metod att bestämma vinsten, varvid en metod kan vara att beräkna denna utifrån ett täckningsbidrag. När det gäller Rinabs bevisning som tar sikte på att visa att beräkningen av täckningsbidraget är korrekt anser tingsrätten att det inte har varit möjligt att följa de beräkningar som den sistnämnda revisorn har gjort, och det trots att han har hörts i tingsrätten.

Sammantaget finner tingsrätten att ”det finns all anledning att mycket starkt ifrågasätta de beräkningar Rinab har gjort av täckningsbidraget”.

Vid en sammanvägd bedömning finner tingsrätten att Rinab vare sig har presenterat muntlig eller skriftlig bevisning som var för sig eller tillsammans uppnår det beviskrav som ställs upp för att få bifall till ett civilrättsligt krav.

Rinab har hemställt om att rätten med en tillämpning av 35 kap. 5 § rättegångsbalken ska ge Rinab en bevislättnad i målet. Enligt 35 kap. 5 § rättegångsbalken får rätten, om det är fråga om en inträffad skada och full bevisning inte alls eller endast med svårighet kan föras, uppskatta skadan till skäligt belopp. Tingsrätten anser dock att Rinab skulle kunna ha presterat bättre bevisning till styrkande av sin skada. Framförallt hade Rinab, bland annat genom att redovisa underlaget, kunnat verifiera sina uträkningar i större utsträckning. Det hade även varit möjligt för Rinab att till grund för beräkningen av täckningsbidraget använda underlag från uppdrag som har utförts efter avrop från det aktuella ramavtalet. Bolaget hade även kunnat lämna en tydligare förklaring till varför det till slut bedömt att 16,5 procent är ett riktigt täckningsbidrag. Slutligen hade Rinab även kunnat anlita en i förhållande till bolaget oberoende sakkunnig. Mot denna bakgrund och då 35 kap. 5 § rättegångsbalken ska tillämpas med restriktivitet finns det inte förutsättningar att tillämpa bestämmelsen i målet.

Tingsrätten bedömer sammanfattningsvis att Rinab inte förmått att visa sin skada. Rinabs talan ska således ogillas i dess helhet.

Mikael Kindbom

Instans: Tingsrätterna

Rättsområden: [Offentlig upphandling](#), [Köprätt](#), [Konkurrensrätt](#), [Avtalsrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter